

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 156: Forslag til lov om ændring af lov om mineraliske råstoffer i Grønland (råstofloven). (Forlængelse af efterforskningsperioden og ændring af sanktionsbestemmelsen). Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (Fremsat 17/1 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Hans-Pavia Rosing (S):

Der er stor interesse fra forskellige selskabers side for at investere i de grønlandske råstoffer, olie og mineraler, og interessen har været stærkt stigende i de senere år. Der er ingen tvivl om, at potentialet findes i Grønlands undergrund, hvad adskillige prøveboringer og anden efterforskning har vist.

Miljø- og energiministerens lovforslag går ud på at imødekomme primært olieindustrien og gøre det mere attraktivt at investere ved at forlænge den tilladte efterforskningsperiode. Den gældende efterforskningsperiode er i dag 10 år med mulighed for forlængelse til 16 år. Denne øvre grænse ophæves med dette forslag, idet den kan forlænges med 3 år ad gangen. Forslaget opererer også med længden af udnyttelsesperioden, som i dag er fastsat til 30 år med mulighed for forlængelse til 50 år.

Dette skridt til at lempe begrænsningerne for de interesserede investorer, som vi allerede kender, og de, der måtte melde sig i fremtiden, skal naturligvis ses i lyset af de helt ekstremt vanskelige naturgivne forhold, der findes i et arktisk område som Grønland.

Endvidere indeholder lovforslaget en ændring af sanktionsbestemmelserne, således at der efter kriminalloven på Grønland kan idømmes ikke straf, for det opererer vores kriminallov ikke med, men foranstaltninger for selskaber, som udfører virksomhed uden tilladelse, eller som tilsidesætter vilkår af miljø- eller sikkerhedsmæssig art.

Jeg kan tilføje, at vi i Grønland generelt er ganske optimistiske, dog måske i kraft af vores menneskelige natur behersket optimistiske, med hensyn til den fremtidige råstofudvikling. Vi har efterhånden i en del år ventet spændt på resultatet af de mange efterforskningsaktiviteter, der finder sted i sommerperioden i mange dele af Grønland.

Jeg kan som et eksempel oplyse, at den første konventionelle boring efter olie – man har tidligere lavet prøveboringer, som går ned til 1.000 m – ned til 3.000 m vil blive foretaget i sommeren 1996 på landområdet Nuussuaq mellem Diskobugten og Uummanaq. Nok en gang ser vi frem til, hvad den kommende sommer vil bringe af nye og spændende opdagelser.

Jeg skal til sidst til de mange fremmødte meddele, at jeg og Socialdemokratiet er ganske enige i lovforslaget.

Peter Hansen-Nord (V):

Jeg skal på vegne af Venstres ordfører på området, hr. Christian Mejdahl, fremføre følgende for partiet Venstre:

Grønland er et storslået, spændende og udfordrende land, men Grønland er også et vanskeligt land at udforske. Naturen er ikke kun storslået, den er også barsk – den er meget barsk.

Derfor er levevilkårene i Grønland heller ikke de allerletteste, og når naturrigdommene i havet i en periode er på retur, er det forståeligt, at grønlænderne forsøger at finde andre indtægtskilder. Er der olie, mineraler i dette kæmpestore lands undergrund, spørger man, og det er der meget der tyder på at der er.

På den baggrund er det forståeligt, at der opstår et ønske om og et behov for at modernisere råstofloven, så de vilkår, man kan tilbyde investorer, som vil udforske landet, svarer til de vilkår, som de kan få i andre tilsvarende områder i verden. Det er det, som lovændringen lægger op til, og det kan partiet Venstre støtte.

Denne støtte gøres lettere af at læse de svar, som landsstyreformanden og samtlige partier i Landstinget giver i den drøftelse, Landstinget har haft af lovforslaget. Den brede enighed, der var til støtte for lovforslaget, var bemærkelsesværdig.

Jeg skal ikke kommentere enkeltelementer i lovforslaget, og til Venstres anbefaling kan jeg kun føje et ønske om, at der findes kulbrinter og mineraler i en sådan mængde og af en sådan lødighed, at det bliver rentabelt at indvinde dem. Det vil kunne styrke Grønlands økonomi, og det vil kunne forbedre levevilkårene for grønlænderne.

Torben Rechendorff (KF):

Da mit partis ordfører, hr. H.P. Clausen, ikke kan være til stede, skal jeg på Det Konservative Folkepartis vegne blot give følgende melding,

som formentlig ikke i sig selv vil forlænge debatten: Vi kan støtte forslaget.

Steen Gade (SF):

Jeg kan ikke love at gøre det så kort, fordi dette lovforslag i mit parti giver anledning til nogle dilemmaer.

Forslaget handler om teknisk at udvide efterforskningsperioden, og i praksis betyder det, som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at områder, som i dag ikke bliver efterforsket, nu vil blive efterforsket.

Efter mit gæt – og jeg tror, det er et kvalificeret gæt – betyder det også, at miljømæssigt mere sårbare områder vil have større chance for at blive efterforsket. Man ved jo, at olieudvinding i et arktisk klima er langt mere risikabel for dyrelivet i havet simpelt hen på grund af temperaturen, og det vil altså sige, at udslip af olie i de nordlige områder får langt større miljøeffekt, giver større risiko for miljødelæggelser, end det er tilfældet andre steder.

Derfor er der tvivl hos os om selve indholdet i dette lovforslag. Det er jo ikke et ansvar, som vi i dette Folketing har alene, det er et ansvar, som vi deler med det grønlandske hjemmestyre, og her kommer så det andet hensyn ind, som selvfølgelig også spiller en rolle for SF's folketingsgruppe. Det er, at et enigt hjemmestyre ønsker denne stærkere mulighed for efterforskning, og det vil sige, at det er forskellige hensyn, som man må afveje over for hinanden.

I SF's folketingsgruppe mener vi, at vi vil støtte forslaget med den begrundelse, at vi har støttet det grønlandske hjemmestyre, og at ansvaret dermed er det grønlandske hjemmestyes. Men vi vil, fordi vi har denne bekymring ikke bare på grund af disse ændringer, for det handler også om hele efterforskningen i hvert fald i det nordlige Grønland, have belyst hele miljøsidens omkring efterforskningen under udvalgsarbejdet. Det gælder både overvågning under efterforskningen, og det gælder mere samlede miljøbetragtninger.

Jeg ved, at der i loven findes nogle bestemmelser om det, men vi vil gerne have dem kulegravet ved denne lejlighed med henblik på, at de kan blive så stærke som muligt. Jeg kan heller ikke tro, at det vil være noget, som vi bliver uenige med det grønlandske hjemmestyre om.

Så kan jeg ikke tilbageholde lidt af en kritik over for miljøministeren, en kritik, som ikke kun er knyttet til indholdet, men også til, at der ikke er nogle betragtninger af den art, som jeg selv

har gjort mig her, om, at det, hvis intentionerne opfyldes, faktisk fører til, at man laver efterforskning i områder, der er mere følsomme. Vi snakker jo tit om, at lovforslag burde miljøvurderes, og jeg savner sådan set bare nogle linjer miljøvurdering af dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Hans-Pavia Rosing (S):

Til hr. Steen Gade: Nu er det jo ikke selve miljødelen af råstofudvindingen i Grønland, vi har på bordet i dag. Det er der andre, rige muligheder for at tage op både i Fællesrådet for Mineralske Råstoffer, i Landstinget og her i Folketinget.

Jeg vil da meget gerne medvirke til, at vi tager de ting op under udvalgsarbejdet. Men der skal ikke herske tvivl om, at der fra grønlandsk side er en meget stor opmærksomhed omkring miljøet, som det også ganske kort er med i dette forslag i forbindelse med foranstaltningerne, hvis man overtræder de miljøbestemmelser, der er.

Jeg tror nok, at når vi engang kommer i gang i Grønland – hvis vi kommer i gang med de her ting – vil Grønland være et af de områder i den arktiske region, som har den skrappeste miljølovgivning. Vi giver altså ikke los uden videre i de meget sårbare områder, som sådan set hele Grønland kan siges at være.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg vil godt sige tak for dette svar fra Socialdemokratiets ordfører og så blot sige, at det er klart, at min påpegnings også er knyttet til dette lovforslag, fordi det alt andet lige fører til, at man får efterforskning i områder, som bliver mere sårbare, end hvis man ikke lavede denne ændring.

Det er derfor, jeg mener, at der en særlig anledning til under udvalgsarbejdet at få kigget det her igennem også med henblik på, om vi kan styrke overvågningen under efterforskningen. Jeg mener, at dette er en anledning til i øvrigt at kigge det hele igennem, og jeg håber, at man også fra grønlandsk side vil være med til det også i forbindelse med dette lovforslag.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Vi er vel mange, der for ikke så lang tid siden tænkte, at nu, nu var det nu, fordi der var blevet fundet guld i Grønland. Senere hen viste det sig, at det godt nok skinnede, men at lødigheden

ikke var stor nok til, at det kunne betale sig at udvinde det.

Sådan er det gået gang på gang. Ikke mindst grønlænderne selv er blevet skuffet, når det ikke lykkedes at finde de råstoffer, som der drømmes om, i den grønlandske undergrund.

Dertil kommer jo, at efterforskningsvilkårene er vanskelige i Grønland. Set i lyset af de vanskelige vilkår, der er for råstof- og olieudvinding i Grønland, finder Det Radikale Venstre det formålstjenligt at give mulighed for at udvide koncessionsperioden.

Jeg forstår godt hr. Steen Gades bekymring, men jeg må minde om, at vi har et fællesråd, som faktisk har ansvaret for at uddele koncessionerne. Det er klart, at de, der sidder der, bl.a. jeg selv, vil være opmærksom på de særlige vilkår, der gælder i de meget sårbare nordatlantiske områder, og vi vil være opmærksom ikke mindst på den miljømæssige side af sagen.

Jeg synes, det er formålstjenligt at lave denne lovændring, fordi det er vigtigt af hensyn til den grønlandske økonomi at forbedre mulighederne for mineral- og kulbrinteefterforskningen i den grønlandske undergrund.

På den baggrund vil Det Radikale Venstre støtte lovforslaget.

Jan Køpke Christensen (FP):

Vedrørende lovforslag nr. L 156 skal Fremskridtspartiet meddele, at vi står positivt over for forslaget. Vi er faktisk tilhængere af det, der sker med dette forslag.

Vi synes naturligvis, at det er fornuftigt, at man får en længere efterforskningsperiode og derudover også, at man får øgede muligheder for forlængelse af denne periode samt en tidsmæssig fleksibilitet i forbindelse med efterforskningsvilkårene.

Vi synes, det er fornuftigt, at man forbedrer mulighederne for efterforskningen i Grønland, og at det kan gå ud over naturen, som SF er inde på, kan der være visse fornuftige aspekter i at se på. Men jeg mener ikke, at det, man vil foretage sig i Grønland, er noget, som vil gribe kraftigt ind i naturen, i hvert fald ikke med hensyn til det, man kan læse om på nuværende tidspunkt.

Men Fremskridtspartiet er som sagt positivt indstillet over for lovforslaget. Vi vil støtte det.

Jette Gottlieb (EL):

I Enhedslisten er vi af den opfattelse, at Grønlands undergrund burde være i grønlandsk varetægt og ikke behandles her.

Nu står der i bemærkningerne til lovforslaget, at Grønlands hjemmestyre har tilsluttet sig forslaget, og så behøvede jeg jo egentlig ikke at sige andet, end at det gør Enhedslisten også. Men ligesom SF har vi også i Enhedslisten gjort os nogle overvejelser om miljøkonsekvenserne af forslaget. Jeg vil derfor lige knytte et par bemærkninger til det indholdsmæssige.

Forslaget er jo forholdsvis teknisk begrundet, nemlig at man er nødt til at forlænge efterforskningsperioden for at gøre efterforskningen mere attraktiv for olieindustrien under de vanskelige forhold, der kan være på de breddegrader. Men der ligger faktisk også i det, at man kan jonglere lidt mere frit med starttidspunktet for en eventuel udnyttelse. Således kan man spekulere i at få forlænget efterforskningen, så en eventuel udnyttelse kan igangsættes på det mest profitable tidspunkt.

Det er dog min klare forudsætning og forventning, at der ved meddelelse af tilladelser kun vil blive taget saglige hensyn både med hensyn til, hvad der vil være til gavn for den grønlandske befolkning, og med hensyn til, hvad der er miljømæssigt forsvarligt. I dette lovforslag er der udelukkende nævnt hensynet til efterforskningssektorens interesser. Men Enhedslisten kan tilslutte sig lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Hans-Pavia Rosing (S):

Det er ganske forståeligt, at der er en vis bekymring, og at man tager miljøproblematikken med i alle spørgsmål, der vedrører råstoffer, også i Grønland. Det er jeg helt med på.

Jeg kommer til at tænke på, at der i andre dele af det arktiske område er nogle mekanismer, som måske var værd at overveje for vores vedkommende i Grønland. Jeg har faktisk haft det fremme derhjemme i Grønland. I Alaska og Canada – for at tage de nærmeste naboer fra Grønlands side i hvert fald – har man en meget velgennemført høringsproces, når der skal forskellige efterforskningsprojekter og udvindingsprojekter i gang. Det er høringer, hvor man involverer lokalbefolkningen, fiskere og fangere, som kender noget til miljøet og til det liv, der er i de pågældende områder.

Så det er ikke så meget til Tinget her; jeg skulle måske mere op nordpå til Landstinget og de ansvarlige i Grønland, som jeg godt vil opfordre til at overveje, om man ikke kunne indføre noget lignende i Grønland, altså en høringsproces, før man for alvor går i gang med de store projekter.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken): Jeg vil gerne starte med at sige tak til ordførerne for tilslutningen til lovforslaget.

Hr. Rosing har allerede redegjort for baggrunden for lovforslaget, og ingen har anfægtet den beskrivelse, som hr. Rosing har givet, og som også er den, der ligger bag hele arbejdet med forslaget. Det er sket i et meget nøje samarbejde med de grønlandske myndigheder og er udtryk for de erfaringer, vi har indhøstet.

Jeg forstår godt, at hr. Gade kan være bekymret for de miljømæssige konsekvenser. Det har været et bærende princip i råstofforvaltningen, at der skulle sættes klare miljømæssige betingelser op i forbindelse med efterforskningsarbejdet og også med udvindingen siden hen, og der er opbygget en betydelig viden på dette område, som i dag ligger i Danmarks Miljøundersøgelser, og som tidligere lå i Grønlands Miljøundersøgelser, der nu er lagt sammen med Danmarks Miljøundersøgelser.

Samtidig sker der en styrkelse af det internationale samarbejde om arktisk miljø også i relation til dette her, så vi gør faktisk meget for at undgå de risici, der peges på. Men jeg har ikke noget imod, at vi under udvalgsarbejdet går mere i dybden med det og uddyber de betingelser, der arbejdes under, og også forholder os til de konsekvenser, som det måtte få, at man vedtager dette lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et særligt udvalg på 17 medlemmer og stedfortrædere. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i dette møde lade foretage valg af medlemmer til det nævnte udvalg.

Uden for dagsordenen foretoges herefter:

Valg af medlemmer og stedfortrædere til et særligt udvalg angående lovforslag nr. L 156:

Forslag til lov om ændring af lov om mineralske råstoffer i Grønland (råstofloven). (Forlængelse af efterforskningsperioden og ændring af sanktionsbestemmelsen).

Formanden:

Til dette valg er anmeldt følgende valggrupper:
 en gruppe på 95 medlemmer: Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre, Enhedslisten og Centrum-Demokraterne;
 en gruppe på 83 medlemmer: Venstre, Det Konservative Folkeparti, Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti.

Der foreligger indstilling fra grupperne om disse valg.

Valgt blev:

Til medlemmer:

- 1 Hans-Pavia Rosing (S)
- 2 Tove Lindbo Larsen (S)
- 3 Poul Qvist Jørgensen (S)
- 4 Anne-Marie Meldgaard (S)
- 5 Frederik Nørgaard (S)
- 6 Steen Gade (SF)
- 7 Elsebeth Gerner Nielsen (RV)
- 8 Jette Gottlieb (EL)
- 9 Sonja Albrink (CD)
- 10 Otto Steenholdt (V)
- 11 Christian Mejdahl (V)
- 12 Ulla Tørnæs (V)
- 13 Johannes Martin Olsen (V)
- 14 Bendt Bendtsen (KF)
- 15 Helge Adam Møller (KF)
- 16 Gitte Seeberg (KF)
- 17 Jan Køpke Christensen (FP)

Til stedfortrædere for:

- 1-5 Grete Schødt (S)
Dorte Bennedsen (S)
- 6 Anni Svanholt (SF)
- 7 Vibeke Peschardt (RV)
- 8 Keld Albrechtsen (EL)
- 9 Søren Hansen (S)
- 10-13 Jonna Grønver (V)
Erik Jacobsen (V)
- 14-16 H.P. Clausen (KF)
John Vinther (KF)
- 17 Ole Donner (DF)

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 43:

Forslag til folketingsbeslutning om grøn beskæftigelse.

Af Jes Lunde (SF) m.fl.

(Fremsat 15/11 95).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Det er godt og vel et år siden, vi sidst diskuterede grøn beskæftigelse her i salen, og ved den lejlighed gav jeg udtryk for, at alle realistiske ideer, der på samme tid kan forbedre miljøet og gøre dansk natur rigere og skabe gode varige job, bør overvejes konstruktivt og positivt og selvfølgelig fremmes i videst muligt omfang.

Jeg mener fortsat, at vi skal styrke indsatsen for grøn beskæftigelse. Der er gjort en hel del, og i den kommende tid vil der ske en yderligere styrkelse af initiativer, der giver beskæftigelse inden for det grønne område. Det skal jeg vende tilbage til.

Folketinget har som led i finanslovaftalen for 1996 vedtaget en justering af arbejdsmarkedsreformen. Heri styrkes indsatsen for, at så mange unge som muligt får en uddannelse, og desuden opretter man de såkaldte puljefob, hvor folk med mere end to års ledighed kan komme i arbejde i en længere periode og løse vigtige opgaver bl.a. inden for det grønne område. Ordningen har til formål både at bidrage til aktivering af ledige og løse opgaver bl.a. på natur- og miljøområdet.

SF henviser i sit beslutningsforslag til rapporten »Grønne job – Bedre miljø er fast arbejde«, som SiD har stået for, og som vi også fra Miljø- og Energiministeriets side har ydet vort bidrag til. Rapporten omhandler den aktuelle situation på en række områder som f.eks. trafik, kloakering og byøkologi, og den vurderer beskæftigelseseffekten ved en forøget indsats på disse områder. Der er efter min opfattelse god inspiration at hente til det fremtidige arbejde med grøn beskæftigelse.

Miljø og beskæftigelse har, som man ved, høj prioritet for regeringen. For os er perspektivet langtidsrigt, og vi er opmærksomme på de beskæftigelsesmæssige gevinster, som initiativer på miljøområdet kan give på kort og lang

sigt. I den forbindelse er det desuden vigtigt at overveje, hvordan den grønne beskæftigelse fremmes på den bedst mulige måde, bl.a. så man undgår flaskehalse på det danske arbejdsmarked.

Indsatsen skal endvidere ses i sammenhæng med regeringens politik på en række andre områder og ikke mindst regeringens finanslov-initiativer.

Siden regeringen tiltrådte for tre år siden, har miljø og beskæftigelse været væsentlige for regeringens arbejde. Det kan man bl.a. se af de seneste års finanslove. Lad mig nævne et udpluk af de initiativer, der er taget i finanslovssammenhæng.

Et væsentligt initiativ på miljøområdet er den grønne afgiftspakke, der trådte i kraft den 1. januar i år. For at leve op til den danske målsætning om en reduktion af CO₂-udslippet med 20 pct. i 2005 har regeringen bl.a. gennemført en forhøjelse af CO₂-afgiften over for danske virksomheder. Provenuet af afgiftspakken er blevet tilbageført til erhvervene, så konkurrenceevnen ikke belastes. Tilbageførslen sker bl.a. ved – og det er derfor, jeg fremdrager det her – at virksomhederne kan indgå aftaler om energibesparelser og derved opnå en lavere afgiftsbelastning.

Jeg er overbevist om, at dansk erhvervsliv vil benytte denne mulighed for at opnå en reduceret afgift og samtidig spare på energien. Jeg er heller ikke i tvivl om, at aftalerne vil give anledning til betydelige investeringer i renere teknologi og forbedrede produktionsprocesser og dermed skabe danske arbejdspladser.

Indsatsen på depotområdet, altså oprydning efter fortidens synder, er blevet styrket med 75 mio. kr. årlig. I sommer blev der indgået en aftale mellem regeringen og de kommunale parter, og her blev det aftalt, at opgaverne på depotområdet overføres til amterne, og at udgiftsniveauet fastlægges i de årlige forhandlinger med amterne. Udgangspunktet er Dithmerrapportens overslag over, hvor meget det bliver nødvendigt at ofre.

Som led i gennemførelsen af planerne for økologisk landbrug er støtten til økologisk jordbrug opprioriteret med knap 70 mio. kr. i 1996. Midlerne skal anvendes til at hjælpe interesserede landmænd til at omstille til økologisk jordbrugsproduktion og til økologiske udviklingsprojekter.

Naturforvaltningsindsatsen er blevet styrket på de seneste tre finanslove. Samlet er der tale